

Preventivní plán šikany

ZŠ a MŠ Štěkeň, okres Strakonice

Školní rok: 2016/2017

Zpracování programu se řídí Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení čj. 24 246/2008-6. Tento program je součástí Minimálního preventivního programu školy.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Formy šikany:

- fyzická – bití, vydírání, poškozování věcí
- psychická – nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování
- verbální - přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana)
- smíšená - kombinace verbální a fyzické šikany

Znaky šikanování

A)Nepřímé:

- žák je o přestávkách často sám, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá volen do družstva mezi posledními
- o přestávkách vyhledává blízkost učitele
- má-li promluvit před třídou, bývá ustrašený a nejistý
- působí smutně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhorší
- jeho věci jsou poškozené, rozházené, znečištěné
- má často znečištěný oděv
- stále postrádá svoje věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- vyhledává důvody k absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány nedovede uspokojivě vysvětlit

B)Přímé:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu pronášené nepřátelsky až nenávistně
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu, nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje

- nátlak na žáka k vykonání nemorálních až trestných činů či k jejich spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je viditelně slabší a snaží se uniknout

Je vhodné upozornit rodiče, aby si u svých dětí všímali těchto varovných signálů:

- za dítětem nepřichází domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas a telefonovalo si s ním
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- nechutí jít ráno do školy, (když dříve mělo školu rádo), dítě odkládá odchod z domova
- nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, prosí o odvoz autem
- chodí domů ze školy hladové
- má neklidný spánek, budí se, křičí ze spaní
- dítě je smutné až apatické, mívá výkyvy nálad
- odmítá sdělit, co jej trápí
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody, případně doma peníze krade
- nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- je nečekaně agresivní vůči sourozencům nebo jiným dětem
- stěžuje si na neurčitě bolesti břicha, hlavy, může ráno i zvracet, snaží se zůstat doma, často i simuluje – své zdravotní obtíže může přehánět i simulovat
- vyhýbá se docházce do školy a zdržuje se doma víc, než mělo ve zvyku.

Hlavní zásady postupu proti šikaně:

1. Odhad závažnosti a rozpoznání (zda jde o šikanu), prozradit co nejméně o tom, co nám je a dosud není známo.
2. Rozhovor s informátory a oběťmi - vyslechnout poškozeného, obviněného a svědky každého zvlášť a později jejich výpovědi konfrontovat (výchovná opatření: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování). Všechny výpovědi pečlivě písemně zaznamenat.
3. Doporučuje se stále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné zázemí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči PPP, psychologa.
4. Ochrana oběti před dalším násilím.
5. Rozhovor s rodiči oběti.
6. Práce s celou třídou - žáci budou vedeni k tomu, aby upozornění na šikanu nebrali jako žalování - „čekání, že to bude lepší“ je velký omyl. Budou vedeni k tomu, aby si našli cestu k učiteli, kterému důvěřují, aby své obavy, strach, svěřili doma rodičům.

Postup při řešení šikany – krizový plán

Neexistuje jednotný postup při vyšetřování a řešení při výskytu šikanování. Vždy musíme postupovat citlivě a individuálně v kontextu dané situace s ohledem na osobnostní charakteristiky obětí a svědků.

Kdy začít s vyšetřováním:

- rodiče oznámí podezření na šikanování
- dojde k odkrytí šikanování – učitel je svědkem útoku
- oběť nebo jiné osoby nahlásí šikanu učiteli
- šikana vyjde najevo ze screeningu
- při nepřímo varujících signálech, které vysílá oběť – žák je často ve třídě osamocen, zdržuje se v blízkosti učitelů, zhoršil se mu prospěch, narostla absence, změnilo se chování dítěte – je najednou tiché, zakřiklé nebo naopak impulsivní, často mu chybí školní pomůcky...

Škola řeší situaci vlastními silami:

- třídní učitel průběžně monitoruje vztahy ve třídě
- v případě podezření výskytu šikanování provede sám nebo za pomoci školního metodika prevence vhodný screening
- při prokázání podezření třídní učitel vždy případ předává Školnímu poradenskému pracovišti, tj. ředitel školy, školní metodik prevence a výchovný poradce
- problém se neřeší před celou třídou, ale již od počátku se s třídou musím pracovat jako s „nemocnou“ skupinou
- nic neřeší bezprostředně po odhalení, nejprve se problém konzultuje s ostatními pedagogy, stanoví se další postup, popř. kdo bude koho vyšetřovat, kdo s kým povede rozhovory apod.
- nikdy nekonfrontovat oběť a agresora
- určené osoby vedou rozhovory se svědky, obětí, agresory, vždy zvlášť s časovým odstupem, vedou si podrobnou dokumentaci výslechů
- nabídnout a zprostředkovat oběti pomoc
- informovat rodiče oběti, popř. svědků a konzultovat s nimi zjištěné informace
- vyslechnout agresory bez možnosti spolupráce (jedná-li se o více osob), rázně jejich projevy odsoudit a upozornit je na následné sankce
- informovat rodiče agresora/ů, popř. svolat výchovnou komisi, snažit se o spolupráci s rodiči agresorů
- udělení výchovných opatření – NTU, DTU, DŘŠ, klasifikačních opatření – snížený stupeň z chování
- zprostředkovat oběti terapii, odbornou pomoc, pracovat i s agresory

Prevence šikany na naší škole:

- častý osobní kontakt TU se žáky a otevřená komunikace (třídnické hodiny)

- podpora rozvoje zdravého třídního kolektivu - pozitivního klima, vzájemná spolupráce, respekt a tolerance, kamarádství, solidarita, začlenění všech jednotlivců do kolektivu, sociální vztahy ve třídě U-Ž, Ž-Ž, VP-Ž, R-U-Ž....
- podpora třídní soudržnosti třídní výlet, exkurze, společné diskuse
- rozvoj schopnosti slušné kritiky, vyjádření vlastního názoru, vznášení připomínek, argumentace, dotazy
- ve školním roce 2016/17 se žáci 1. stupně zúčastní besedy s Policií ČR (BESIP, drogy, kyberšikana (únor 2017). Žáci 2. stupně besedy organizace „ Do světa“ (duben 2017)
- v měsíci říjnu je pro všechny pedagogické pracovníky připravena beseda o šikaně (PPP Strakonice, Mgr. J. Hynek)

Škola dle uvážení kontaktuje následující instituce a organizace pokud:

- šikana naplňuje skutkovou podstatu trestného činu
- potřebuje pomoci s vyšetřováním
- potřebuje odbornou poradenskou pomoc
- vznikne oznamovací povinnost
- agresori nebo jejich rodiče nespolupracují

Kontakty:

Linka bezpečí - 800 155 555 nebo 116 111 (na obě čísla je možné se dovolat z kteréhokoliv místa republiky)

Krizové a kontaktní centrum Strakonice - 383 322 357

Dyscentrum Strakonice - 772 050 013

Policie ČR – 158

Krizové centrum Theia České Budějovice – 773 656 583

Spolek Do světa - primární prevence - 725 373 864

Ve Štěkni 26.9.2016

.....
zpracoval: Ing. Vargová Radmila
metodik prevence sociálněpatologických jevů